

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 377/06-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. marca 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Ladislava Orosza prerokoval sťažnosť E. S., M., zastúpenej advokátom JUDr. M. G., M., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a svojho práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Cb 1039/93, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo E. S. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Cb 1039/93 porušené bolo.

2. E. S. priznáva finančné zadostučinenie v sume 70 000 Sk (slovom sedemdesiatisíc slovenských korún), ktoré jej je Krajský súd v Banskej Bystrici p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Krajský súd v Banskej Bystrici je p o v i n n ý uhradiť E. S. trovy právneho zastúpenia v sume 6 887,70 Sk (slovom šesťtisícosemstoosemdesiatšedem slovenských korún a sedemdesiat halierov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. M. G., M., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. októbra 2006 doručená sťažnosť E. S., M. (ďalej aj „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. M. G., M., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Cb 1039/93.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa ako žalobkyňa v označenom konaní domáhala proti žalovanému - P. G., M., zaplataenia pohľadávky v sume 45 720 Sk s príslušenstvom. Žalobu podala 7. apríla 1993 Okresnému súdu Martin, ktorý vec postúpil 22. júna 1993 krajskému súdu. Ten bol však až do júna 1998 vo veci nečinný. V období od 9. júna 1998 do 2. marca 1999 boli vo veci nariadené štyri pojednávania. Od marca 1999 do júla 2006 krajský súd vo veci opäť nekonal. Na výzvu sťažovateľky z 23. júla 2003 reagoval krajský súd oznámením, že termín pojednávania bude stanovený na september 2003, čo sa však nestalo.

Sťažovateľka namieta, že „*případ v ktorom došlo k priet'ahom konania je bežný spor obchodných partnerov a jeho náročnosť si nevyžaduje rozhodovanie viac ako 13 rokov*“, pričom ona ako účastníčka konania ani jej právna zástupkyňa v označenom spore pred krajským súdom „*neboli príčinou priet'ahov v konaní*“.

Sťažovateľka sa ochrany svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v súvislosti s označeným konaním domáhala podaním sťažnosti na priet'ahy v konaní predsedovi krajského súdu (podaním zo 7. augusta 2006) v zmysle § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Fotokópiu uvedeného podania a odpovede predsedu krajského súdu (Spr. 10 095/06 z 27. septembra 2006) predložila sťažovateľka ústavnému súdu v prílohe sťažnosti.

Sťažovateľka poukazuje na fakt, že označené konanie pred krajským súdom nebolo dosiaľ právoplatne skončené, žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj porušenie jej práva na prejednanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Cb 1039/93, priznal jej primerané finančné zadost'učinenie v sume 150 000 Sk a úhradu trov konania pred ústavným súdom.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval, uznesením č. k. III. ÚS 377/06-10 z 30. novembra 2006 ju prijal na ďalšie konanie a vyzval právneho zástupcu sťažovateľky a predsedu krajského súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu krajského súdu zároveň vyzval ústavný súd, aby sa vyjadril k sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľky a predseda krajského súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na toto ich oznámenie ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej

len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Vyjadrenie predsedu krajského súdu bolo ústavnému súdu doručené 17. januára 2007 s pripojeným prehľadom procesných úkonov vykonaných v danej veci. Predseda krajského súdu ďalej vo svojom vyjadrení uviedol, že *„Konštatujem, že k priedahom v konaní... došlo z dôvodu zaťaženia súdu, z dôvodu zmeny rozvrhu práce a zmenou konajúcich sudcov“*.

Sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a prijal na ďalšie konanie III. senát ústavného súdu. Na základe Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na rok 2007 bola vec pridelená sudcovi Ladislavovi Oroszovi ako sudcovi spravodajcovi, ktorý je členom IV. senátu. Vzhľadom na to, vo veci samej o sťažnosti sťažovateľky rozhodoval IV. senát v zložení uvedenom v záhlaví tohto nálezu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 dohovoru krajským súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Cb 1039/93.

Pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd vychádza zo svojej stabilnej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov“ (III. ÚS 61/98), pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza „až

právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (I. ÚS 10/98). Podľa názoru ústavného súdu možno preto za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu účastníka konania považovať také, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú: 1.) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, 2.) správanie účastníkov konania a 3.) postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

Pokiaľ ide o kritérium „právna a faktická zložitosť vecí“, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je rozhodovanie o návrhu na úhradu pohľadávky s príslušenstvom (z dôvodu vydania bezdôvodného obohatenia), teda po právnej stránke štandardná vec patriaca do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že doterajší priebeh konania nesignalizuje ani to, že by predmetná vec bola zložitá z faktického hľadiska.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom, ktoré ústavný súd uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri preskúmaní spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovateľka prispela k zbytočným prietahom v konaní.

Tretím hodnotiacim kritériom, prostredníctvom ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa

čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného krajského súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku jeho postupu došlo k porušeniu uvedeného základného práva, ústavný súd zistil, že to tak je, a to napriek skutočnosti, že plynulému postupu v konaní nebránila žiadna zákonná prekážka (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04).

Sťažovateľka podala 7. apríla 1993 Okresnému súdu Martin návrh (žalobu) týkajúci sa úhrady pohľadávky z dôvodu vydania bezdôvodného obohatenia. Spis bol 22. júna 1993 postúpený na ďalšie konanie krajskému súdu, kde mu bola pridelená sp. zn. 37 Cb 1039/93. Tento v ďalšom období plynulo vykonával úkony smerujúce k zisteniu relevantných skutočností (úkony spojené s úhradou súdneho poplatku, vydanie platobného rozkazu) až do 16. marca 1994, kedy vyzval žalovaného na úhradu súdneho poplatku za podanie odporu proti platobnému rozkazu.

Krajský súd bol následne nečinný od 30. marca 1994 (úhrada súdneho poplatku žalovaným) až do 21. mája 1998, kedy nariadil termín pojednávania na 9. jún 1998. Pojednávanie z 10. decembra 1998 bolo odročené na žiadosť právneho zástupcu žalovaného z dôvodu jeho plánovaného pobytu v zahraničí. Na pojednávaní konanom 10. februára 1999 krajský súd pokračoval v dokazovaní výsluchom účastníkov konania. Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo 2. marca 1999 a bolo odročené na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania.

Krajský súd nevykonal žiadny úkon v namietanom konaní od 2. marca 1999 do 8. júna 2006, kedy nariadil termín pojednávania na 12. júl 2006. Uvedené pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu neúčasti žalovaného a jeho právneho zástupcu (nemali vykázané doručenie predvolania na pojednávanie). Krajský súd uznesením č. k. 37 Cb 1039/93-79 z 19. septembra 2006 pripustil zmenu návrhu sťažovateľky. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť 29. septembra 2006.

Krajský súd nariadil 9. januára 2007 termín pojednávania na 31. január 2007. Ďalšie pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 22. februára 2007 a 15. marca 2007, na ktorom krajský súd na základe späťvzatia návrhu sťažovateľky posudzované konanie zastavil a zároveň

vydal pokyn na doručenie tohto rozhodnutia účastníkom konania (úradný záznam ústavného súdu z 20. marca 2007).

Ústavný súd na základe predloženého spisu zistil, že krajský súd bol bez relevantného dôvodu nečinný v obdobiach od 30. marca 1994 do 21. mája 1998 a od 2. marca 1999 do 8. júna 2006, teda viac ako 11 rokov. Na tomto základe ústavný súd uzavrel, že v označených obdobiach došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a teda k porušeniu základného práva s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na skutočnosť, že krajský súd rozhodol na pojednávaní 15. marca 2007 uznesením, ktorým posudzované konanie zastavil, ako aj vzhľadom na § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neprikázal krajskému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Cb 1039/93 v ďalšom období konal bez zbytočných priet'ahov.

Keďže ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj žiadosťou s'ťažovateľky o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

S'ťažovateľka žiadala, aby jej bolo priznané primerané finančné zadosťučinenie v sume 150 000 Sk s odôvodnením, že „... za dobu 13 rokov právnej neistoty a 11 rokov nečinnosti porušovateľa, je požadovaná výška finančného zadosťučinenia dôvodná a spravodlivá, lebo samotné konštatovanie porušenia základného práva nie je dostatočným zadosťučením (I. ÚS 41/02)“.

Pri určení sumy primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc predovšetkým obdobie, v ktorom došlo k zbytočným prierahom, zložitost' veci, správanie sa sťažovateľky ako účastníčky konania, predmet namietaného konania (zaplatenie pohľadávky v sume 45 720 Sk s príslušenstvom), ako aj skutočnosť, že sťažovateľka späťvzatím žaloby na pojednávaní konanom 15. marca 2007 stratila záujem o odstránenie stavu právnej neistoty, čo je podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadost'učinenia pre sťažovateľku v sume 70 000 Sk (slovom sedemdesiatisíc slovenských korún) primerané konkrétnym okolnostiam prípadu.

Ústavný súd rozhodol napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním advokátom JUDr. M. G. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd ich vyčíslil sumou 6 887,70 Sk (slovom šesťtisícosemstoosemdesiatsedem slovenských korún a sedemdesiat halierov), a to za dva úkony právnej pomoci podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 4 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, vypočítanou zo základu nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2005 v sume 16 381 Sk, t. j. 2-krát 2 730 Sk a 2-krát 164 Sk za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné, pretože išlo o úkony vykonané v roku 2006, navýšené o daň z pridanej hodnoty 19 % (osvedčenie z 10. marca 2004). Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) podľa výroku tohto nálezu.

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod „právoplatnosťou nálezu“ uvedenou vo výroku tohto nálezu rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. marca 2007